

עין משפט
גד מצוה

יג א מיי פ"ו מהלכות מירות הלכה ב סמג עשין קפו: יד ב מיי שם הלכה א והלכה ה ופ"ו שם הלכה ג:

מוסף רש"י

רביעית דם. הוא חימום של אדם ובלאו הלא לא אקרי מם עד שיהא בו שיעור מיה (סנהדרין טז). נפשוח. משמע שמים. מות. דבר שמיחה בזה על ידו להיות רביעית (חולין עב). רביעית קרי ליה נפש כדלמדין התם (שבת לא:). רביעית דם נחמי בנס (יעיל לח). על אלו טומאות הנזיר מגלח. שם טמא לאחר שמינה מקח מירוחו סותר כל מה שמינה ומגלה וחור ומחמל ומיה, כדכתיב (במדבר ו) והימים הראשונים יפלו (חולין עג). על המת וכו'. אבל לא על שאר טומאות, כגון נבלה ושרץ, דמת כתיב בפרשת וכו' ימות מת עליו (שם). שקנתרנין הן. מקטעים (קדושין נב). לקפחני נמי (סוטה מד). לקפח את שוקיו, לקפן רגליו בחלכות להודיע שהם תריפים ואין עומד כנגדם (קדושין נב:).

פי' הרא"ש

על כל לאפוקי רחוקים ולעבור עליו בבי' לארין דבלאו האי קרא ידעי' ליה דלא גרע ביהוק הדיוט נפשות לאפוקי רביעית דם הבואה מב' מתים שאסור ליטמא להם דדרשינן נפשות מת ב' נפשות משום מת א' דהיינו רביעית א' דאין אדם יכול להיות כפחות מרביעית דם: כך כתוב במקצת ספרים לאפוקי רביעית דם וכו' והצריכו המפרשים לפרושי לאפוקי שלא יטמא לה ויבדוק ספרים כתיב לאיתווי ויחא הך גיר' טפי לאיתוי משמא באהלו: אלא לקפחני בהלכות. לצערנא: כך שנה לנו רבי מאיר ור' יהודה לא היה שונה

ממ:

מלאחיו נזיר כדקאמר הש"ס מה לי כ"ג לחודיה מה לי כ"ג וזויר לכך נראה דהתם נמי צ"כ טבול יום אית ליה זריכותא לגבי כ"ג אלא סבר כיון דגלי לן תרווייהו צ"כ דאין חילוק בין זה לזה בין אז לאס כי אסי גילוי מילתא בעלמא הוא וילין נזיר מנייה הלכך דריש תרווייהו גבי נזיר

סמס² מיהו זריך לומר דסוגיא דהכא חלוקה דמזריך גם לגבי נזיר תרווייהו לכך לא דריש מלאמו כהן הדיוט והוא נזיר כי התם ועוד יש ליטב גם הך דהכא דסברה כי ההיא דטבול יום דדומק הוא לפלוגי סוגיא דשמעתינן אההיא דפי' טבול יום דהא אדי ואדי ר"ע היא ואין סברה לומר דמרי תנאי נינהו אליבא דר"ע מדלא קאמר הש"ס בדהיא ואף על גב דסוגיא דידן עבד זריכותא מאביו ומאמו והתם דריש תרתי מאביו ומאמו נאמר דמקרא דכ"ג עבד זריכותא ולגלויי מילתא בעלמא אנוזי הוא ומעתה גם בנזיר שוין ואיתר לן בנזיר תרווייהו לדרשא כדדריש התם וא"ת א"כ אמאי דריש הכא מלאביו ולאמו דנזיר תרווייהו למת מנזה לר"ע הא בחדא סגי וי"ל דאין הכי נמי דהכא נמי נימא לאביו לחודיה למת מנזה ולאמו משום כהן הדיוט

כהן גדול פרק שביעי נזיר

על כל לאפוקי רחוקים. ללא ליטמא: מס לאפוקי קרובים: נפשות. שאס יאלת רביעית דם מב' מתים אינו מטמא להם: ברתני' נבל. מפרש בגמרא¹: ועל אבר מן החי ועל אבר מן המת שיש עליהם צמר כראוי. דהיינו כדי שיכול לחיות ולהצריא אף על פי שאין עליהן צמר כזית: חזי לוג דס.

שמי רביעיות: על עלס כשעורה על מגעו ועל משאו. אבל לא על אהילו: גמ' קנטרניו. טירטוריו"ש: לקפחני. לנלחני: כעס רבי יהודה. ואמר זו אלו אינו משנה: ועדיין

כזית נצל ועל מלא תרווד רקב על השדרה ועל הגולגולת ועל אבר מן המת ועל אבר מן החי שיש עליו בשר כראוי ועל חצי קב עצמות ועל חצי לוג דם ועל מגעין ועל משאין ועל אהילין ועל עצם כשעורה על מגעו ועל משאו יעיל אלו הנזיר מגלח ומוזה בשלישי ובשביעי וסותר את הקודמין ואינו מתחיל למנות אלא עד שיטהר ומביא את קרבנותיו: גמ' א תנו רבנן אחר פטירתו של רבי מאיר אמר להן רבי יהודה לתלמידיו אל יכנסו תלמידיו רבי מאיר לכאן מפני שקנתרנין הן ולא ללמוד תורה הן באין אלא לקפחני בהלכות הן באין דחק סומכוס ונכנס אמר להם כך שנה לי רבי מאיר על אלו טומאות הנזיר מגלח על המת ועל כזית מן המת כעס רבי יהודה ואמר להן לא כך אמרתי לכם אל יכנסו תלמידיו רבי מאיר לכאן מפני שקנתרנין הן על כזית מן המת מגלח על המת לא כ"ש אמר

והוא נזיר כדדריש התם ומיהו לא חש לפרושי כל הדרשות הכא משום דסמין אסוגיא דהתם דפרק טבול יום וכן דרך הש"ס שמקלר במקום אחד ומאריך במקום אחר וא"ת א"כ למה הזכיר לר"ע כאן דרשא דכ"ג וזויר כדדרישין² צסמוך נמי אסוגיא דהתם כמו שסומך דרשא דכהן הדיוט וזויר דדרישין מלאמו שלא הביאה כאן לאותה הדרשא ויש לומר דהיינו משום דליטטרין ליה להביא דרשא דכהן גדול וזויר מלאחיו ולמימר ו למה לי כ"ג וזויר כו' כדי לאפנויי ההוא לאביו ולאמו דכ"ג לגזירה שזה ומה שנכתבו שניהם אביו ואמו היינו משום הנזירותא שביניהם וגם מנייה מקשינן לר' ישמעאל כ"ג וזויר א' עליה ולאחותו נמי מפרש לר"ע דכתיב בחר לאחיו הואיל והתחיל לדרוש לאחיו דפרשיית שזריך לו ב' לגמור הפסוק עד סופו אי נמי משום דלר"ע איטטרין טפי לאחותו יותר מלרבי ישמעאל משום ו¹ (דאית) ליה לר"ע מה לי חד לאו כו' כל זה לשון מהר"ף: **ע"ל ב' לאפוקי רחוקים. הך לאפוקי הו' פירושא כמו נפקא ליה מהאי קרא כלומר שמפסוק זה יוצאה הדרשא שלהם משמע דמעל כל לחודיה דריש רחוקים מדדריש צסמוך נפשות לרביעית דם הבאה משני מתים ודוחק הוא דהא א² * גבי נזיר נמי כתיב על כל נפש ואפ"ה לא דריש מנייה רחוקים כי אם מנפש לכך נראה דהכא נמי דריש רחוקים מעל כל נפשות ומ"מ דריש נמי מנייה רביעית דם משני מתים מדכתיב נפשות לשון רבים ולא נפש ויש לתמוה למה ליה לר"ע גבי כ"ג קרא דרחוקים חיפוק ליה מק"ו מכהן הדיוט כמו לתנא דריש פרקין אז משום איסור שהיה עליו בהדיוטותו להיכא אול דפרשיית לעיל דזה עיקר הטעם לעיל ופי' בתוס' לעבור עליו בשני לאוין ותימה קצת דהש"ס לא הזכירו כלל וזריך עיון לשון מהר"ף: **מתני' ע"ל אלו טומאות הנזיר מגלח על המת וע"ל בירת מן המת. צין צמגע צין צמשא צין צאהל ומפרש³ בגמרא דהשתא על כזית מן המת מגלח על מת שלם לא כ"ש: צצ"ל. מוהל מן המת כדמפרש בגמ': **וע"ל מלא תרווד רקב. רקבון ועפרורית הבא מן המת וצגמרא מפרש שיעורא. תרווד קף: וע"ל השדרה וע"ל הגולגולת. ואע"פ שאין עליה⁴ צמר כלל וצגמ' צעי אי על תרווייהו או על חדא מניהון: **וע"ל אבר מן המת ואבר מן החי שיש עליהם בשר כראוי. צפרק העור והרוטב (חולין דף קסח:)) מפרש שזה צמר⁵ שיוכל האבר לחיות ממנו אם היה מחובר לאדם חי שיוכל להעלות ארוכה ואע"פ שאין צו כזית צמר: **וע"ל חצי קב עצמות. ומיירי צבאו מרוב מניינו או מרוב בניינו כגון שיש ד' צבצ' עצמות שנשתברו וחזי קב עצמות זה מהן מעט מכל עלס ועלס והיינו מרוב מניינו ורוב בניינו מפרש לקמן שני שוקים וירך אחד או איפכא ואע"פ שמטמא צאהל צרובע הקב כדאיתא בהדיא צמתניתינן⁶ צפ"ק דאהלות אלו מטמאין צאהל וקחשיב רובע עצמות הבא מרוב מניינו או מרוב בניינו מ"מ הלכה הוא דאין הנזיר מגלח אלא על חזי קב וליכא לפרושי חזי קב משאר עצמות שאינו מרוב בניינו ולא מרוב מניינו דהא צאהל נמי לא מטמא מדלא קתני להו צפ"ק דאהלות צהדי הך דמטמא צאהל: **וע"ל חצי לוג דם. ואע"פ שמטמא צאהל צרביעית כדאיתא צמתניתינן דאהלות מ"מ אין הנזיר מגלח אלא על חזי לוג ושיעורין הלכה למשה מסיני: **ע"ל משאו וע"ל מגעין וע"ל אהילו. דכל הני דחשיב לעיל מטמא צין צמגע צין צמשא צין צאהל ועלס⁸ כשעורה על מגעו ועל משאו מגלח אבל צאהל אפילו טמויי לא מטמא: **ע"ל אלו הנזיר מגלח. צגמ' מפרש על אלו דרישא ועל אלו דסיפא למעטוי מאי: **ומזה בשלישי ובשביעי וסותר את הקודמין. דכתיב והימים הראשונים יפלו: ואין מתחיל למנות נזירות דטהרה עד שיטהר. וי"ג צמשנה ויביא קרבנותיו וכן מוכח צגמ' דאיציעא מיצעא ליה צמתניתינן מני דא"כ פשיטא דרבנן היא: **אלא לקפחני בהלכות. לצערני: כך שנה לי רבי מאיר. צמשנה על המת ועל כזית מן המת ורבי יהודה לא היה שונה על המת צמשנה על המת כן דמתנין וזויר על אבר ממונו מגלח כדתנן צמתניתינן ומיירי דאפילו אין עליו כזית צמר כדתנן פ"ק דאהלות שהצריס אין להם שיעור כל שכן על מת שלם ואכתי מאי קמשמע לן על המת:********************

אלא כדאמר ר' יוחנן א צצרכה אלא צנפץ שלא נתקשרו אבריו בגידיו. ה' [ואית] צו כזית צמר ואבר מאותו נפל אינו מטמא צאהל כיון שאין צו גידין דלא מיקרי אבר אלא עלס וצמר וגידין ועל כל המת מגלח אע"פ שאין לו עדיין גידין והא דקאמר הכא כדאמר ר' יוחנן פי' רבינו יצחק דלמתניתינן דאהלות אמרה דקתני המת וכזית מן המת דמטמא צאהל מוקי לה רבי יוחנן צנפל שלא נתקשרו אבריו בגידיו¹: רבא

מסורת הש"ס

(א) [לעיל לת. וש"נ, א] חולין פט: ק. א קדושין נב: (ד) [לנפן ג. א] ז"ל צממוך, (ו) ז"ל מה ל, (ז) דלית כפ"ל, (ח) ז"ל צפרק שני, (ט) שייך לרף ג. ה' [וע"ע מוסף חולין פט: ד"ה ואמר,]

נוסחת הריב"ן

[א] חזנה זריכה תלמוד:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה על כל. גבי נזיר נמי בחיוב על כל נפש. צמיר לא כתיב כל ע' א"מ:

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] בא"ד (התמחיל מעבר לרף) ולמימר מה לי וכו' כהן גדול וזויר עליה מיפת עליה נמחק וי"צ מנליה: [ב] בא"ד כדפרשיית שזריך לו לגמור מיפת לגמור נמחק וי"צ גומר: [ג] ד"ה על כל וכו' דהא גבי נזיר נמי כתיב על כל ז"ב ע"י א"מ ציאהר דכריהס צוה דמתויהס דצמיר לא כתיב כל: [ד] ד"ה ועל חזי וכו' נמיו צבצ' מיפת כקב צגמ' ציאהר דכריהס צוה נמחק וי"צ רוב א"מ: [ה] ד"ה אלא וכו' נתקשוו אכזיו צגידין ואות מיפת ואית נמחק וי"צ ואין א"מ:

הגהות התוספות

1. ז"ל אס כן. 2. ז"ל התם. 3. ז"ל ופרקי. 4. ז"ל עליהם. 5. צס"א איתא כי"כ צמר. 6. מיפת כקב נמחק וז"ל קביה. 7. ז"ל צפ"ב. 8. צס"א ועל עלס.

לענין רש"י

טורטוריו"ש. גורמיי-נוק, טיש-עורל.